

Gràcies Constantin (Nom clau: Desaparegut)

Joan Obrador

Hi ha pel·lícules que són molt més que simples pel·lícules. Hi ha pel·lícules que no són rellevants per la ficció narrada o per la forma com donen vida a uns personatges inexistents, ni tan sols per la fotografia o per la banda sonora. Hi ha pel·lícules que no són meravelloses pel fet de construir un món de llum fictici, ans al contrari, el seu valor rau en el fet de mostrar la vida tal i com és, tal i com va ser...

Amb *Missing* (1982) Costa Gavras no va fer un film polític o, encara molt menys, ideològic. En aquest film, no se'ns explica la bondat o la maldat d'un determinat tipus d'ideari polític. Fins i tot es podria defensar la hipòtesi que no es tracta d'un film de denúncia político-social; perquè, l'anomenat cinema-denúncia, tendeix cap a l'exageració, sempre hi ha un pol pervers al qual se li oposa un altre que representaria el bé i és essencialment bo. No hi ha cap dubte que molts situarien aquest film dins d'aquest gènere; però no sembla aquesta una pel·lícula de gènere. Perquè, a l'hora de fer *Missing*, Gavras no agafa la càmera amb un desig de manipular l'ànim de l'espectador amb dèbils prejudicis, sinó que manifesta una intensa fidelitat a la veritat. No

hi ha cap daguerreotip darrera de la seva càmera que deformi la realitat per fer evidents les injustícies que varen cometre els militars xilens, amb l'estimable col·laboració de la CIA nord-americana. Perquè un mirall clar reflecteix a la perfecció fins a quin grau d'ignomínia arribaren les forces armades xilenes sota el comandament del General Augusto Pinochet.

Aquest film l'hem vist fa poc a classe. L'exercici que havien de fer els alumnes era relativament senzill: indicar els drets humans que infligeixen els militars que apareixen en acció. Tots els estudiants coincidiren en el llistat d'infamies que cometien els soldats de la pel·lícula i que coincideix amb l'incompliment dels Drets Humans més significatius: dret a la vida; dret a un judici just; dret a la presumpció d'innocència; ningú serà sotmès a tortura; dret a circular lliurement; dret a la llibertat d'expressió, etc. Després del descobriment d'aquest film, al·lots que només poden conèixer Pinochet al llibre d'història, compregueren de cop conceptes com ara "cop d'estat", "desaparegut", "toc de queda", "indefensió"... A més de descobrir quin és l'autèntic valor dels Drets Humans: la crítica davant del poder totalitari, sigui quina sigui la seva orientació en

l'espectre polític -dretana, esquerrana o ultranacionalista-. Per últim, gràcies a aquest film, els nostres alumnes també pogueren copsar quines són les poderoses raons que dugueren el general Pinochet a la presó. Per tot això, gràcies Costa Gavras!!

Tal vegada es podria dir que l'argument coixeja perquè és prou evident, amb una utilització massa senzilla del *flash back*, o que aprofundeix poc en l'anàlisi del feixisme sud-americà. I que, tal vegada, Gavras en el fons, no va fer més que un cant al mode de vida nord-americà, dels nord-americans bons, evidentment. Però, en aquells temps, hem de recordar-ho, el General Pinochet encara era al poder i encara devia tenir una forta influència a la metròpoli nord-americana, així que l'única manera de mostrar l'íntima connexió que va existir entre el seu cop d'estat i determinats grups de pressió del EEUU, fou mostrar a la vegada la grandesa de la més gran democràcia del món. De totes maneres, contra els petits defectes que pugueu trobar al film, sempre destacarà la magnífica interpretació de Jack Lemmon i una banda sonora de Vangelis, d'un intimisme preciós i que, sempre que la torno a escoltar, em posa la pell de vellut. ■

